

DIRK DE DRAAK'S OPSTANDING

De Goede Verwachting" gemerkt VL 140 voer onder vol zeil, de ruimen vol gestouwd met de rijke vangst der laatste weken, de wind pal uit uit het Oosten. Het koerste op de Nieuwe Waterweg aan. Er was een blijde stemming onder het volk als van lui die met vakantie gaan. Nog een nacht en een dag hoogstens en de kust zou in 't zicht komen, al ging de vaart niet voor de wind. Dirk de Draak, de stuurmansmaat, stond aan het roer, vierkante, zware kerel, met diepliggende, grijze ogen onder stoppelig-donkere wenkbrauwen. Jacob Groen, de jonge schipper, stond zijn pijp te roken bij de kajuitskap en liet Dirk lachen om zijn geestige toespelingen op de aanstaande ontmoetingen met de vrouw — ze hadden al zeven weken om de Noord gezworven.

Ze voeren bij de wind en „De Goede Verwachting" met hoge voorsteven die in een sierlijke bocht naar het rechthoekige midden afboog, luisterde nauw naar het roer, dat soepel lag in Dirks stevige handen.

„Mien zal er even tegen op zien, jo, als we gesignaleerd worden aan de wal... Ze heit het zolang rustig gehad... En nou moet ze jou de ruimte weer geven," zei Jacob, aan zijn pijp, een neuswarmertje, trekkend. Dirks ronde, rode kop contrasteerde grappig met het donker-bruin ovaal gezicht van den schipper; Jacob Groen was gek met hem, vertrouwde meer op het bestek van den stuurman dan op zijn eigen peiling. Dirk was een zeeman van de bovenste plank, maar een driftkop.

Groen duldde geen vloeken van het scheepsvolk; maar Dirks fel-opbruisende natuur durfde hij niet aan; wat kon die te keer gaan.

Hij haalde het roer met een vlotte trek te loever op: even had hij aan het weerzien van Mien met de vier kinderen gedacht, een blijdschap met wee gemengd.

Hij had een nauw merkbare glimlach om zijn dunne lippen, wilskrachtig-breed en staarde naar de verre kimmes, die blauwig waasden.

„We motten de blommertjes aan de wal maar weer es royaal buiten zetten", repliceerde Dirk met zijn donkere bas.

„As je 't dan maar niet al te lang doet; binnen bennen nog altoos maar de beste."

De schipper zei dit op een broederlijke toon van vermaan. Hij kon aan Dirk alles toevertrouwen, behalve het „bezaanschoot an!"¹⁾

Hij kreeg aan boord geen kans om zich te buiten te gaan, maar aan de wal gaf hij 'em de ruimte, dan was hij van 't café „De volle kruik" een stamgast en Mien, zijn vrouw, zorgde er voor in huis geen sterke drank te hebben. Een beste vent, een gewiekst zeeman, die al lang schipper zou geweest zijn, als hij dat zwak maar niet had...

Dirk wees den schipper de heilige kim, mompelend: „We bennen d'r nog niet, binnen bedoel ik.

*) „Bezaanschoot an!" De stuurman schenkt de borrels in op het achterschip bij de bezaan- of achtermast.

Een krimpemde wind — de kleur van het water staat me niks an — ik voel vreemde trekkingen in 't schip — hij doet me te nuffig."

Jacob haalde de sextant uit de kajuit en tuurde lang naar de zon om de hoogte te bepalen, ging naar omlaag maar kwam gauw terug om Dirk zijn berekening te laten zien.

„Dan zullen wij 'em wat laten oploeven."

Even lag „De Goede Verwachting" met haar zeilen te klapperen, liep door de wind en nam haar nieuwe koers.

Nog stond die stralende Septembermiddag de zon aan een klare lucht, die tegen de avond echter met verdachte windvegen getekend lag; de schipper ging vroeg naar kooi, Dirk had gezien dat hij hij er vermoeid uitzag na de laatste week van onmenselijk gezwoeg: de vangst had hen om zo te zeggen: overrompeld. Nachten lang hadden ze geen slaap gekend, Jacob Groen was voortvarend en gaf zelf het voorbeeld van snel afwerken; de haring moest toch maar stuk voor stuk door je handen gaan, gekaakt, gezouten, in tonnen, gekuipt en in de ruimen gestouwd. Ze hadden ruim driehonderd ton aan boord.

„Ga jij maar alvast naar kooi, Jaap; we zellen van nacht een dubbele wacht motte kloppen!"

Dirk was verantwoordelijk voor de koers en hij wist zich volkomen bevoegd al had hij geen brevet van de Zeevaartschool; hij voer van kindsbeen af; negen jaar was hij toen hij van school afging.

„Leg 'em maar Z.W. ten Z. voor!" zei hij toen hij de seinlichten had uitgebracht. „We motten 'em van de wal afhouden, jongens," riep hij naar de wacht.

's Nachts was alle hens aan dek. Geen ster te zien en een vliegende Noordwester storm; er begonnen zeejets te lopen die het schip deden rillen. Ze gingen voor de wind af, het grootzeil dichtgereefd en een kleine stagfok. Door de aarde-donkere nacht boorden, rood en groen, de sein-vuren.

Van achteren werd „De Goede Verwachting" door golven belopen, die je zag komen aanwentelen hoog-op en schuim-wit door 't duister.

„Hou je vast, hou je vast," schreeuwden hese stemmen in doodsangst, als er zo'n witte waterberg kwam aanbulderen.

Plotseling een hoge gil, snerpnd van opperste spanning: een jongen over boord, de jongste van de twaalf koppen... Er was geen redden mogelijk; elk had genoeg aan zichzelf; er waren er die aan de grote mast of onder tegen de verschansing aan zichzelf vastgebonden hadden om niet weg te slingeren. Er woei een orkaan.

De schipper en de stuurman konden het schip niet meer baas. Dirk de Draak zei: „Zo bruin heb ik het nog nooit meegemaakt". Hij zag dat het mis ging maar zei het den bangen schipper niet, die lamenteerde over de lading... „Dirk, Dirk, hebben we daar nou zo voor gezwoegd, dag en nacht?"

„Schipper, als wij er het leven nou maar magge

afbrengen, dan zal het mij mooi genoeg wezen," zei hij nuchter.

Hij verbeet zijn angst en siste vloekend tegen de stuurloosheid van het schip; zijn sterke brede knuisten had hij ten bloeden geschaafd aan de roer takels. Toen de wind iets minderde, en de zeeën minder hoog aan kwamen schuimen door 't duister van middernacht, zei Dirk: „We drijven over de gronden van De Hinder; ik weet niet maar..." Hij voltooide de zin niet; zijn zeemansintuïtie, gevoelig voor elke trilling van het schip, waarschuwde hem. „Godver..." riep hij, dat Jacob Groen beefde op zijn benen van schrik... „Schipper, we moeten de boot uitzetten; het gaat mis." Hij voelde de „Goede Verwachting" lichtelijk stoten... Jacob Groen hield zich sprakeloos vast aan de roerbanden, die doelloos slap hingen nu... „Waar denk je, dat we zitten, Dirk?" vroeg een jong matroos met bevende stem.

„Dat doet er geen donder toe; pak an, anders gaan we naar de verdoemenis."

Op de voorplecht stond hij, bevelen gevend en mee aanpakkend. Eén ding was gelukkig: De wind ruimde, de zee kalmde wat af, al leek het een ervaren zeeman nog een angstig ondernemen, de boot te strijken. Het lukte: de eerste vier die overgingen grepen de riemen en hielden de boot af. Dirk hield een jongen kerel tegen om een ruim zestigjarige matroos voor te laten gaan; Jacob Groen, de schipper, moest het laatst „De Goede Verwachting" verlaten; hij bemerkte niet eens dat Dirk bij de beting stond. Hij sprong, net er naast, maar werd door de anderen naar binnen getrokken. De roeiers, menende dat ze alle elf in de sloep zaten, zetten af met volle kracht. Dirk, even verbijsterd in het schaarsverlichte donker (hij had een seinlicht in de beting gezet) hoorde nu den schipper schreeuwen boven de storm uit: „Dirk, Dirk". Ze waren al een meter of tien van het schip af. Dirk hield het groene licht hoog boven de verschansing om ze de weg te wijzen. Opeens werd de sloep opgenomen door een verraderlijke roller, Dirk liet van schrik het licht vallen; hij zag als in een angstig visioen even zijn kameraden op de hoge golftop liggen; hoorde gillen: O God, Jezus, Moeder Maria; verwarde stemmen uit doodsnoed opgierend en verstervend. Dezelfde golf smakte Dirk tegen het boord van het schip, dat reddeloos het zand inzonk...

De borstkas inwendig gekneusd, van pijn bewusteloos, lag Dirk op zijn rug...

Zo vonden hem, tegen de avond van de dag volgende op de stormnacht, de matrozen van de K. W. 64, toen de zee in zoverre geslecht was dat er een paar man kon heen roeien om poolshoogte te nemen. Had het schip zich al niet zoo diep vastgewerkt dan zou de Katwijker gepoogd hebben het als prijs op sleeptouw te nemen. Ze hadden de ruimen es ingekeken: wat een zonde van de lading. En ze hadden Dirk gevonden, die in de late morgen bij kennis was gekomen, als een wezenloze het schip had rondgekropen, dat nog gaaf lag in zijn tuig maar gevaarlijk lek gestoten was...

Ze hadden hem meegenomen en dadelijk in de kooi van het vooronder gelegd want hij klaagde

over pijn in zijn borst. „Hij was niet eens blij", zeiden de matrozen tegen hun schipper: „hij was heel rustig achtergebleven, als wij hem niet onder de armen hadden genomen en in de boot geholpen. Wonderlijke geschiedenis, wonderlijke man!"

Toen hij goed en wel te kooi lag, ging de schipper met hem praten. En hij kreeg bij stukken en brokken het droef relaas.

„Ik heb ze horen gillen, en toen ben ik zelf weggekwaakt, ik weet nog dat ik riep: „daar ga je; het is met jou ook gebeurd"."

Dat nachtelijk visioen van die tien mannen, hoog op de golftop liggend en gillend in wanhoop van vergaan, had zich zo diep ingekerfd in Dirks ziel dat hij dat altijd even helder voor zich zag. En dit was het wonderlijkste: hij rekende zichzelf in die ondergang mede vergaan met hen. Want diezelfde golf had hem meegesleurd, dat was het laatste wat hij nog van het leven wist. Wat er op volgde, was een droom, die hem afsloot van de werkelijkheid. „En toen" — zo zei hij — „was het met mij ook gebeurd. Waar ik nou te land gekomen ben, is mij een raadsel, een mysterie zal ik maar zeggen. Maar voor mij verging de wereld op dat ogenblik, en nou begrijp ik het leven niet meer..."

De schipper, een rustige figuur, schudde het hoofd en zei tegen de anderen: „Ik geloof dat hij er te veel van gekregen heeft; hij verstaat me niet goed. Als ik hem zeg dat wij op de thuisreis zijn, schudt hij zijn hoofd en kijkt me met verwilderde ogen aan. Maar niet te veel ons met hem bemoeien."

Dirk zag vanuit zijn donkere kooi de matrozen als schimmen in een nevelige verte. Hij rook de geur van bruine bonen, vermengd met een lucht van vis en teer. Hij zag het oliegoed heen en weer schuiven aan de wand op de maat van het slingerende schip. Maar zich realiseren wat er nu eigenlijk wel gebeurd was, kon hij niet: hij leefde voorbij de dood; hij vroeg zich af: is dit nu de eeuwigheid? Maar waar ben ik dan in de eeuwigheid? De schipper zei: „Man je bent gered. Geloof met toch — je bent op de thuisreis naar je vrouw en je vier kindertjes".

Maar die schipper was niet te vertrouwen; dat zou wel een listige streek van den Boze wezen, wat hem nu overkwam —

De Boze. — Zei zijn moeder, die nu bij hem inwoonde, vroeger niet vaak tegen hem, dien lastpost, dien driftkop: Duivelse Dirk? Nu bezon hij zich op zijn naam: Dirk de Draak; was draak niet hetzelfde als duivel? In de Openbaringen stond het.

Zo even was er één, die hem een mok koffie presenteerde en een bak met bruine bonen voorhield; hij wees het beslist af...

„O God, o God", begon hij te roepen en anders niet dan „o God" kreunde door de kooi.

Het zweet dampte van hem af. En toen die avond het gelig licht van een petroleumlamp hem vals in de ogen pijnde, en de matrozen een vrolijk zeemansliedje zongen, dat het zo daverde door 't vooronder, wikkeld Dirk zich al meer in zijn waan: hier is de hel.

En zijn hele leven begon voor zijn verziekte aandacht heen te filmen als één eindeloze aanklacht,

Hij voelde zich bespelen door nameloze angsten, gestalte geworden kwelduivels, de ene voor, de andere na. En zijn monotoon gekreun verveelde een der matrozen zo dat hij hem toesnauwde: „Hou nou je bek maar es met dat „o God!“ Anders kunnen we je hier niet meer gebruiken!“ En opeens hoorde hij zichzelf herhalen: „Dat doet er geen donder toe: pak an, anders gaan we naar de verdoemenis.“

Vloeken vlogen door hem heen, de schrikkelijkste werd nu voor hem werkelijkheid: Godver...

En hoe lustiger de Katwijkers onder het genot van een stevige borrel hun vrolijkheid uittierden, hoe zekerder het voor hem kwam vast te staan: Ik ben voor eeuwig verloren, hier lig ik verdoemd; hier brandt de hel...

Doden stonden voor hem op: zijn vader, jaren terug ook op zee gebleven, boog zich met waarschuwend vinger over hem heen; „o God, o God“, gilte hij met zo'n gierende angst dat het lustig lied van het volk even haperde.

't Vorig jaar was hem een kind van twee jaar afgestorven. Hij zag hoe het hem engelachtig-ter tegenlachte; het zweefde op hem aan en van hem af. Hij kroop als een worm door de kooi — geen man. „O mijn zonden, mijn zonden“ en een oude Katwijker die onder het rumoer der anderen door in „De Godvruchtige Zeeman“ las, keek nu naar Dirks kooi met een blik van stille verstandhouding; hij knikte boven zijn boek met zijn grijze hoofd. Met dien Dirk de Draak moest hij als de anderen naar kooi waren, es zien te praten.

Dirks vrouw, met haar mager in-wit gezicht, de zacht-blaauwe ogen vol van het hem bekende verwijt, herinnerde hem zwijgend aan zijn woeste drinkgelagen, zijn hemelijke omgang met lichtekooien, als zij in de baai van Lerwick op de Shetlandse eilanden voor anker lagen. Zei hem zijn oude moeder niet eens: „Bacchus, jo, en Venus, daar zal jij nog aan te gronde gaan.“ Vóór zijn huwelijk was dat op zijn ergst geweest; al bleef hij een zwak houden op het punt van de vrouwen.

Er vlaagde een Psalmwoord door Dirks bewustzijn: „Gij stelt al onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijkste zonden in het licht Uws aanschijns.“ Nu was hij aan het vechten, hij sloeg woest met zijn gespierde armen door de kooi; hij bezeerde zijn vuisten aan de wand... Wilder schalde door het vooronder de zang van 't volk, dat nauwelijks vernam hoe achter hen in die kooi een mens vertwijfelde aan zichzelf, aan God — ze mosten dien vent straks nog maar es de metten lezen.

Nu wist Dirk het: Hij was aangemonsterd op „De Vliegende Hollander“, het verdoemde schip, dat eeuwig vaart van oceaan tot oceaan, met den Boze zelf aan het roer, het vuurschip van de hel. En te meer benauwde hem zijn naam: Dirk de Draak... Die naam was hem, verdoemde voor eeuwig, al bij zijn geboorte gegeven, een door God zelf getekende. De zweetdamp sloeg van de dekens af, voor Dirk was het rook uit de hel, van 't vuur dat niet wordt geblust. Rook hij niet een zwavellicht? Voeren ze niet met zijn twaalven op „De Goede Verwachting“? Elf waren er voor eeuwig be-

houden; ze waren stuk voor stuk beter dan hij. Jacob Groen had hem ook altoos gewaarschuwd, op zee en aan de wal. Hij, Dirk, was de Judas gebleken, hij had zijn verdiende loon... hij had zijn Heer verraden en was den Satan toegevalen... Maar nooit, nooit zou hij mee kunnen zingen in het woeste koor van stemmen, dat hem de keel als toekneep van benauwenis, nu hij zich waande te varen op „De Vliegende Hollander“, een eeuwige reis van kim tot kim, die eindeloos wijken zou, eindeloos... „We gaan nog niet naar huis. We gaan nog niet, nog lange niet...“ Zware zeelaarzen begeleidden stampend de zang. Eindelijk kropen ze te kooi en werd het stil in 't vooronder. Er zaagde een zwaar gesnork door de rokerige ruimte. De oude Krijn de Dulk schuifelde nu langs het kombuis naar Dirks kooi.

„Heb je 't zo benauwd om je zonden, vadertje?“

Verschrikt keek de patiënt naar het doorgroefde, pittige gezicht van den oude; met de warrige grijze haren, die hem slordig over het hoge voorhoofd lagen. De dunne ringbaard gaf een zachte uitdrukking aan het scherp gesneden profiel.

Dirks diepliggende ogen keken den oude zo doordringend aan dat deze even een huivering over de rug voelde.

„Ik ben verloren, voor eeuwig verloren. Wie ben jij en wat doe jij hier tussen die bende duivels? Ik ben dood, voor mij is het gebeurd, ik heb het leven voor goed, voor eeuwig achter me...“

„Dood zeg je?“ het klonk verwonderd en rustig. „Dat bennen we allemaal, van nature in de zonden en de misdaden. Maar je leeft nog in het heden der genade, man. De Here heit nog geen lust gehad aan jouw dood.“

„Je weet niet wie Dirk de Draak is; anders zou je dat niet zeggen. Maar wie ben jij eigenlijk? Waarom slaap je niet net als de anderen?“

„Ik heb je horen klagen: „o mijn zonden, mijn zonden...“ En aan die klacht heb ik ook kennis. Daar weet ik alles van. Maar ik weet ook dat er geen zonden zo groot bennen of er is vergeving bij dien Heiland, Die gezegd heit: „Kom tot Mijn, allen die vermoeid en beladen zijt.“ Kun je dat van dien dierbaren Jezus niet geloven? Ik mag zeggen: door Gods genade ja, ik ben verlost...“

Dirk zag den oude aan: even scheen door het donker van zijn geest een zachte schemer van herkennen door te breken, twijfelend vroeg hij: „Bennen we dan niet aangemonsterd op „De Vliegende Hollander“? Varen we dan niet onder den Satan, den Anti-Christ als kapitein? Het is wel zeker dat ik hier de zwavel ruik.“ Hij sloeg zijn armen met geweld om zich heen als om een vijand van zich af te houden.

„Dat bennen je zielsangsten, vader. Je ligt hier aan boord van de „Vertrouwen“, K.W. 64. Je ben van gedachte geweest, dat je, toen je schip vastliep, de eeuwigheid ingegaan was. Maar geloof mij man, er is een wonder met jou gebeurd; jij bent de enige die aan de dood is ontsnapt... Je mag den Here wel op je blote knieën daarvoor danken.“

„As ik dat maar kon.“ Krijn zag hem het klamme zweet op zijn voorhoofd liggen. „Zou er dan voor

zo'n groot zondaar as Dirk de Draak is — hoor je 't: Dirk de Draak — nog genade wezen?"

De twijfel zette op, de crisis begon, hij was bezig door zijn waan heen te breken naar de werkelijkheid en keek Krijn als door zijn ziel heen.

„Er is maar één weg, jongen: Geloof in den Here Jezus Christus en je zult zalig worden.”

„Ja maar”, gejaagd-driftig kwam het er uit, „de duivel verschijnt soms als een engel des lichts; wat mot ik van jou denken? Heb jij ook niet gezongen: We gaan nog niet naar huis, nog lange niet, nog lange niet. O, ik hoor het nog, dat is een hels liedje.” En Dirk wendde het hoofd af van den oude, maar die nuchtere baas lachte zacht voor zich heen:

„We gaan wel naar huis, ik denk dat we morgenavond bij de Waterweg kunnen wezen als de wind zo blijft...”

Het was voor Dirk te mooi om waar te kunnen wezen; hij schudde het hoofd...

Daar daalde een matroos in het vooronder; en wekte zijn opvolger voor de wacht. Deze, zich kleddend en zijn zuidwester opzettend, snauwde naar Krijn: „Heb je nou genoeg zitten zemelen met dien snaak, die niet erg goed bij tik is? Heb je niet gehoord dat ik jullie vroeg je smoel nou maar es te houwen?"

Krijn gaf Dirk zwiingend de hand en kroop in zijn kooi, vlak boven die van Dirk.

Het ging niet gemakkelijk, maar de schipper kwam hem de andere morgen bewegen op te staan en het vooronder eens uit te komen en hoewel hij klaagde over zijn borst, strompelde hij moeizaam het steile laddertje op en ademde op in de Noord-Westenwind die hem het hete hoofd koelde.

't Was rustig op het dek; hier en daar lagen of zaten de matrozen verspreid bij elkaar. De „Vertrouwen” voer scherp bij de wind, kop op, kop neer, in statig rythme op de kust aan. Geen wonder dat het volk met aandacht en ietwat schuw naar Dirk keek. Hij hield de beide armen op de borst; een trek van pijn trilde telkens langs zijn nog wat schrikachtig gezicht met de borstelige wenkbrauwen, waaronder donker en diep zijn ogen lagen. Een zielige figuur zoals hij daar stond te turen van kim tot kim, onderzoekend maar niet begrijpend.

„We hopen na de middag voor de haven van Scheveningen te wezen; en dan kun jij vanavond al naar Vlaring met de trein”, zei de schipper opgewekt. Dirk keek ongelovig, en onbewogen van gezichtsuitdrukking, naar de verre, wazige horizon.

„Wat zullen je vrouw en kindertjes blij zijn, dat jij de enige ben die behouwen terugkeert.” Vrouw en kindertjes, vrouw en kindertjes, terugkeer, de enige, het was te mooi om waar te kunnen wezen.

Maar er kwam ontspanning in zijn geest door de muziek van die hemels klinkende taal. Hij begon te schreien.

Tegen de avond ging de wind ruimen; toen de zon de kimlijn naderde, lag de zee vlak.

Voor de tweede keer die dag kwam Dirk aan het dek. Hij begon al onrustiger te worden, hoe dichter ze de kust naakten.

Hij zag op het stil rimpelend zeevlak een breed

pad van goud tussen het schip en de al scherper zich aftekenende grijze kimlijn... Hij voelde geen pijn nu, al vermoedde de schipper dat hij een paar ribben gekneusd kon hebben. Hij was weg in een zalig visioen. Hij moest leunen tegen de bezaanmast vlak bij den roerganger.

Straten van goud... paarlen poorten... Hij kon alles vergeten, achterlaten als dat waar mocht zijn. Dirk de Draak bestemd niet voor „De Vliegende Hollander” om eeuwig te verdolen in God-verlatenheid, maar — zou het werkelijk nog mogelijk zijn? — zou hij nu varen op de zee van Gods genade?

Scheepke onder Jezus' hoede

Met de kruisvlag hoog in top...

Dirk keek op naar de mast, waaraan de standaard rood doch met de witte naam van het schip, rustig uitgolfde op de avondkoelte: „Vertrouwen”. En het werd hem te groot, te machtig.

„Heere, als dat waar is, dat Je me gered hebt voor de tijd en voor de eeuwigheid, dan is Dirk de Draak uit de doden opgestaan!”

Toen het die avond in 't vooronder weer lustig toeging en Dirk in zijn kooi lag, herinnerde de sfeer hem aan zijn verleden:

Sien, Sien, Sien laat mij nou los.

Sien, laat mij nou los.

Maar hij had onder Gods wijd-open hemel gestaan en hij wilde geloven al sloeg hem zoals nu telkens weer het uitzicht dicht... hij bad om te kunnen geloven dat het op huis aan ging, al was het een list van Satan om hem nu weer door de ziel te laten dreunen: We gaan nog niet naar huis... Toen gaf de Heer hem een ander vers in het hart, dat hij nu begon te verstaan:

Ik lag gekneld in banden van den dood,

Daar d'angst der hel mij alle troost deed

[missen.

Die woorden wentelde hij om en om; helse ervaring, die hij nog niet helemaal te boven was, maar waaraan hij bezig was zich geheel te ontworstelen.

„Och Heer, och, wierd mijn ziel door U gered.”

Die nacht vóór zijn thuiskomst, in de stilte van zijn kooi, luisterde hij naar de hem innig-vertrouwde muziek van het water tegen de wand van het schip, hoorde hij het kreunen van de binthouten; de stuurman was weer in hem ontwaakt; hij gaf scherp acht op de trekkingen van het schip. Hij was bezig thuis te zeilen, voor de tijd en voor de eeuwigheid...

Een loodsvaartuig had het wrak van „De Goede Verwachting” VL 140 gesignaleerd, eer KW 164 was binnengekomen.

Er was rouw in twaalf gezinnen, waar de predikant de ondergang van het schip had moeten meedelen.

De vrouw van Dirk zat wezenloos in een hoek van het vertrek; van de vier kinderen waren er twee op de grond onbezorgd verdiept in het spel. Moeder de Draak was een stoere zeemansvrouw, die haar leed, ook dit nieuwe, opnam als een nieuwe last bij de oude die God haar al toevertrouwd had. Naar de jonge weduwe ziende, zei ze:

„As ik maar wist, Mien, dat hij voor de eeuwigheid geborgen was. De Here beproeft ons zwaar, maar Hij zal het toch nooit doen boven ons vermogen. Hij geeft met de beproeving ook de kracht om ze te dragen.”

Mien antwoordde niet; ze was haar Dirk kwijt en ze had hem zielslief gehad, al was hij vaak erg driftig; altoos had ze het voor haar familie verborgen gehouden dat hij dronk; al lekte het wel uit zo nu en dan.

Hij was toch zo goed voor haar en de kindertjes. Als ie maar niet zo dronk; en een kwade dronk had hij ook nooit over 'em.

Van 't voorjaar had hij uit Lerwick nog zo'n fijn servies meegebracht en voor de kinderen speelgoed. De burens zeiden: „Dat is voor Mien niet om over te komen.” Die eerste nacht na 't bericht had moeder de Draak gekreund: „Och, Heer, nou zullen de kindertjes nog een moeder overhouden, die van 't verstand af is. En dan staan ik er alleen vóór —” Mien wou maar stiekum het huis uit naar de havenkant...

De morgen ná die nacht kwam de reder het kleine huisje binnen in de tweede Bierslootsteeg. De man was zo bewogen dat hij zijn boodschap hortend uitbracht. „Vrouw de Draak, ik heb bericht gekregen dat er één man van „De Goede Verwachting” gered is.”

Mien zat waar ze zat. Moeder de Draak, energiek voor haar ruim zestig jaar, ging naast meneer zitten, keek hem kordaat aan en begreep.

Toen begon hij te vertellen. Dirk lag nu in een ziekenhuis te Scheveningen, want een paar ribben bleken gekneusd; overigens maakte hij het goed en met een dag of veertien zou hij wel naar huis mogen.

Toen hij wegging gaf hij het adres van het ziekenhuis. Mien leek het een zotternij, of er de gek gestoken werd met haar rouw. „Ik hoop er van middag heen te gaan...” zei hij.

„Meneer, zouden wij dan niet met uwes mee mogen? Nou Mien nog zo overstuur is, is het voor mijn op mijn leeftijd een heel ding alleen met haar naar Den Haag te gaan. — Reizen ben ik niet gewend zoals meneer begrijpen kan. En de weg weet ik er niet.”

De reder, zelfbewust, dikbuikig heer, goedig type, zei: „Best, best; kwart voor een gaat de trein. Zorgen jullie maar op het station te wezen”.

Ze mochten niet te lang bij hem praten, werd er door de zaalzuster gezegd.

Toen ze zijn ledikant naderden, schoot Mien naar voren en viel snikkend er bij neer. Ze moest hem maar aankijken en hij zei maar niets, keek in starre verbazing van de een naar de ander. Hij kon er niet genoeg van krijgen.

„Dirk, Dirk, zeg je dan niks? O Dirk, we hebben eerst bericht gehad dat jij... — En nou zo! O Dirk, Dirk!”

Moeder de Draak zag dat het niet dezelfde Dirk was; dat anders blozend-volle gezicht, met scherpe jukbogen getekend, sprak haar van al dat verborgene, waar zij nog niets van wist, waar zij naar

tastte met moederlijke nieuwsgierigheid en bezorgdheid. Er was heel wat met hem gebeurd; dat zeiden de diepe groeven van de neus naar de mondhoeken.

De reder gaf hem de hand. „Kerel, wat bennen we blij dat jij ons nog wat kunt vertellen van wat er gebeurd is.” Hij wist alles al, hij had met de rederij van de KW 164 getelefoneerd. Hij wist ook dat Dirk niet veel zeggen mocht, overspannen nog in hoge mate.

Toen hij vertrok, bleven zijn vrouw en zijn moeder nog even wachten of hij nog wat zeggen zou.

„Moeder, Mien, ik ben — ik heb zo veel onderzonden dat kan ik je nou niet allemaal vertellen... Maar het is goed met mijn — onthoud dat maar. De Here heit alles wél gemaakt.” Toen snikte de sterke man het uit...

Moeder de Draak kreeg het te kwaad; dat was een andere Dirk dan zij kende.

Mien kwam er langzamerhand in, hoe rijk zij nu weer was; Dirk was gespaard voor haar en de kinderen. Zij glimlachte hem maar toe. — Een heel andere Dirk, nu hij daar zo hulpeloos lag en zo vrij uit sprak, diep uit zijn hart en op zo'n toon.

Was de emotie hem te sterk geweest? De dokter verbood voor de volgende dagen alle bezoek, een groote teleurstelling voor zijn vrouw en moeder...

Dirk was weer teruggeslagen naar dat andere, dat droomleven, waarin hij twijfelde aan de werkelijkheid waarin hij verkeerde: de ziekenhuiszaal met de patienten, de dokter in zijn witte jas, de zaalzuster, o vriendelijk genoeg, te vriendelijk voor hem, satanskind...

„Je wil toch gauw weer naar vrouw en kinderen terug, beste kerel? En dat gebeurt, hoor, binnen een week nog...”

Vreemd was zijn oogopslag, vreemd zijn taal.

„Jullie benne veuls te goed voor mijn, satanskind, verkocht aan de Anti-Christ. Ik heb geen thuis, geen vrouw en kind'ren meer; die wereld is voor mijn vergaan... voor eeuwig. Hoe kom ik hier eigenlijk? Is dat bedrog van satan? Ik was toch aangemonsterd op „De Vliegende Hollander”. Nou verschijnt hij me als een engel des lichts. Ja, ja, ik ken zijn streken wel...”

Hij kwam apart te liggen in een klein vertrek; en de rust deed hem goed.

Na een dag of wat vroeg hij den dokter, die alleen maar even met hem sprak over zijn vrouw en kinderen en moeder: „Was dat dan geen satanisch gezichtsbedrog, dokter, die mooie grote zaal, met al die patienten? En dat bezoek... En u — wie ben u...”

„Net zo min als dat ik voor jou gezichtsbedrog ben, De Draak; wil je graag dat je vrouw en je moeder nog es komen kijken naar je? Je verlangt toch zeker? Zal ik ze berichten?”

Dirk glimlachte; zijn ogen stonden weer wat koeler en rustiger, al dreef er de twijfel nog af en aan in die zoekende, spannende blik naar den vrolijken dokter die schik had om dien dwazen Dirk.

„Je vaart nou op Gods genade, man, voor tijd en eeuwigheid... Beëlzebul staat niet meer aan

't roer... Dat geloof je nou toch wel, niet?'

En Dirk lachte weer en zijn diep in de kassen schuilende grijsblauwe ogen boorden door de mist heen. Hij kreeg weer vat aan de ware werkelijkheid; hij fleurde terug naar de vreugde van het ontdekken daarvan, toen op een middag zijn vrouw, nu alléén, op bezoek kwam. Hij voelde, sterk te hebben verlangd; ze zaten alleen maar hand in hand elkaar aan te kijken. De ban was doorbroken; het licht groeide naar de komende, nog aarzelende dag.

Nog geen veertien dagen later verliet Dirk, hersteld, het ziekenhuis...

Het was een zonnige herfstdag; in de laan, waar ze gedrieën liepen, stonden de eiken nog in het blad en vingen het milde namiddaglicht, warmgoud. Er werd van grote blijdschap geen woord gesproken. God was goed; Hij had het tot hiertoe wél gemaakt, zong het door moeder de Draak's sterk-gelovig gemoed... Boven bidden en boven denken — ja, dat had ze nog nooit zo goed verstaan als vandaag.

Toen ze in V. aankwamen en langs de haven wandelden scheen de maan en lei over de vele schepen aan de kant grote schaduwen... Dirk liep tusschen de vrouwen in. Moeder de Draak kon niet zwijgen. „Van morgen moest ik zo denken aan dat Woord: „misschien is hij daarom voor een kleine tijd van u gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben”.

Stil-verrukt over zoveel geluk, zaligheid, zag hij zich gaan zoals een Lazarus moet gewande'd hebben langs de straten van het kleine Bethanië, naast

Maria en Martha, schuw langs die beiden heenziend; blij dat niemand hem aanhield.

De eerste dagen durfde hij niet naar buiten, bang de weduwen tegen te komen van zijn kameraden, de moeders van de jongens, in de rouw...

Hij dwaalde zijn huisje door, van boven naar beneden, van achteren naar voren, om zich ervan te verzekeren dat het toch waarachtig waar was. En als Mien hem achternaliep, lachend, dan zei hij, haar kussend: „Zo veel ik nou van je houd en van de kinderen, heb ik nooit van je gehouden. Omdat ik God nooit zo lief heb gehad. En als ik weer naar zee ga vrouwtje, dan ben ik ook niet meer bang voor de dood. Ik heb geleerd hem aan te durven...”

Ze kuste hem zo innig als was ze bang dat hij al gauw weer vertrekken zou; als zij Dirk was, ging ze nooit weer naar zee. Maar het was je brood. In 't voorjaar, toen de rederij 't wist dat stuurman De Draak drankvrij was, werd hij op een goede morgen op het kantoor geroepen. De reder had hem te vertellen dat de nieuwe logger die op stapel stond, de „Op hoop van zegen”, voor hem was: de heren vertrouwden het hem ten volle toe; hij overhandigde hem namens de N.V. de glinsterend nieuwe sleutels van de kajuit en het vooronder.

Dirk de Draak's opstanding werd voor hem gevolgd door een opgang: een nieuw begin in zijn leven, dat moeder de Draak met tranen in de ogen deed zeggen: „De Here belooft ons in Zijn Woord: „Zie, Ik maak a'le dingen nieuw”.

A. WAPENAAR

GOEDE VRIJDAG :

Wij hebben weenend aan Uw graf gestaan.
En dachten dat ons liefste ons was ontnomen.
Toen zijn de wachters vloekend afgekomen
En hunk'rend naar U zijn wij heengegaan.

Was dit het einde van dit schoon bestaan;
Uw koninkrijk, zoo heerlijk aangevangen?
Was dit het sterven van ons rijk verlangen,
dat Gij met moordenaars zijt heengegaan?

JAN E. NIEMEIJER

PASCHEN :

Het was een vreemde aarzelende vreugde,
Die ons vertelde — Gij waart opgestaan.
Eerst zoekend, hopen wij uitgegaan,
tot Gij o Heer ons mateloos verheugde.

Thans weten wij, wij zijn in U gestorven
En zijn in U uit 't graf weer opgestaan.
Wij zijn met U ten hemel ingegaan.

Wij dwaze schapen, zoover afgezworven.